

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 09.10.2024

Vår ref.: 200701246-443 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Kvitfjell vindkraftverk og Raudfjell vindkraftverk – Oppfølging av varsel om at NVE vurderer å treffe vedtak om nye konsesjonsvilkår

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til vårt brev av 07.10.2022¹ til Tromsø Vind AS og Raudfjell Vind AS (TVRV), der det ble varslet om at NVE vurderer å treffe vedtak om endring av vilkår i konsesjonene til Kvitfjell vindkraftverk og Raudfjell vindkraftverk av hensyn til samiske interesser. Vi viser også til etterfølgende saksdokumenter, herunder TVRVs uttalelse til varsel av 05.12.2022, protokoll fra konsultasjon mellom NVE og Dorvvošnjárgga siida (DS) 09.11.2023 og TVRVs merknader av 18.12.2023 til nevnte protokoll.

På bakgrunn av konsultasjon mellom NVE og DS 09.11.2023, har NVE gjort en endring i forslaget til vilkår om stans som ble varslet ved vårt brev av 07.10.2022. NVE varsler med dette at vi vurderer å treffe vedtak om nytt vilkår om stans av enkeltturbiner i Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk av hensyn til reindriften.

NVE foreslår at den delen av vilkåret som gjelder stans, skal ha følgende ordlyd:

«Konsesjonæren skal stanse enkeltturbiner i den utstrekning det er nødvendig for å sikre Dorvvošnjárgga siida en forsvarlig samling, flytting og gjeting av rein i planområdet. Stans i medhold av dette vilkåret skal ikke overstige 7 døgn per turbin per kalenderår. Plikten til å stanse enkeltturbiner forutsetter at konsesjonæren får beskjed fra Dorvvošnjárgga siida om hvilke turbiner det er nødvendig å stanse, minst 24 timer i forkant.

Eventuell avtale mellom konsesjonæren og Dorvvošnjárgga siida om alternativer til stans, går foran dette vilkåret om stans.»

Endringen gjøres i medhold av energiloven § 10-4.

¹ NVE-ref: 200701246-334/200700282-206

NVE vil komme tilbake til spørsmålet om dekning av utgifter til foring og gjeting i den endelige avgjørelsen av omgjøringsbegjæringen.

Frist for uttalelse til dette varselet er 25.10.2024

Bakgrunn

Dorvvošnjárgga siida (DS) har i begjæring om nytt konsesjonsvilkår til NVE av 15.02.2022 anført at det ikke er mulig å drive en bærekraftig reindrift i tråd med reindriftsloven i sameksistens med vindkraftverkene på vinterbeiteområdene. DS mener det over en lengre periode i året er fare for iskast og at planområdet er det eneste vinterbeiteområdet til siidaen. Omfanget av faren for iskast fører til at reindriftsutøverne ikke tør ferdes i planområdet og at det er vanskelig å samle reinen. Informasjon om hvilke utfordringer dette gir for reindriftsutøverne er også fremkommet i konsultasjoner.

I NVEs brev av 07.10.2022 ble det varslet at NVE vurderte å sette vilkår med følgende ordlyd:

«Av hensyn til Dorvvošnjárgga siidas bruk av Sør-Kvaløya i vinterhalvåret, skal konsesjonær legge til rette for gjennomføringen av følgende avbøtende tiltak:

- Driftstans ved reindriftsutøvernes samling av rein inntil én uke i desember hvert år.*
- Foring av rein etter samling, i perioden desember–mai.*
- Gjeting av rein etter samling, i perioden desember–mai.*

Konsesjonær skal dekke kostnadene ved gjennomføringen av de avbøtende tiltakene.

Konsesjonær må legge fram en detaljert plan for NVE for hvordan de avbøtende tiltakene skal gjennomføres. Planen skal utarbeides i dialog med Dorvvošnjárgga siida, og sendes NVE innen [dd.mm.åååå].

Den detaljerte planen skal være godkjent av NVE før tiltakene gjennomføres. NVE kan ved godkjenningen av planen sette krav til ytterligere tilpasninger ved gjennomføringen av de avbøtende tiltakene.

Dersom konsesjonær senere blir enig med Dorvvošnjárgga siida om løsninger som avviker fra den godkjente planen, går avtalen med Dorvvošnjárgga siida foran.»

I konsultasjon med DS den 09.11.2023 har DS gitt uttrykk for at stenging av enkeltturbiner med en ytre ramme på én ukes stans per turbin mellom november–april, vil være mer hensiktsmessig enn én ukes stans i desember.

TVRV har i sin tilbakemelding av 05.12.2022 skrevet at de er uenige i flere av premissene som ligger til grunn for å endre vilkårene, og anført at det ikke er rettslig grunnlag for endring av konsesjonsvilkårene. Dette er gjentatt i TVRVs brev av 18.12.2023 med merknader til godkjent protokoll etter konsultasjon av 09.11.2023.

NVEs vurdering

Rettslig grunnlag

En omgjøring i form av å innta nytt vilkår om stans i konsesjonene til Kvitfjell og Raudfjell vindkraftverk, vil ha hjemmel i energiloven § 10-4 første ledd:

«I særlige tilfelle kan de fastsatte vilkår endres av hensyn til allmenne interesser. Det skal tas hensyn til kostnadene en endring vil påføre konsesjonæren og de fordeler og ulemper endringen for øvrig vil medføre».

Av lovforarbeidene følger det at det i omgjøringsvurderingen skal tas hensyn til kostnadene endringen vil påføre konsesjonæren, og de fordeler og ulemper endringen vil medføre. Videre fremgår det av forarbeidene at bakgrunnen for bestemmelsen er at det med tiden kan vise seg at fastsatte vilkår i konsesjoner etter denne loven blir utilstrekkelige eller mindre hensiktsmessige. Hensynet til konsesjonærens behov for å kunne innrette seg etter de vilkår som er gitt, tilsier imidlertid at endringer bare bør foretas hvis det foreligger et kvalifisert behov.²

TVRV har i sitt brev av 05.12.2022 anført at den omstendighet at konsesjonærens virksomhet skaper ulemper for annen virksomhet, ikke kan anses som et «særlig tilfelle» dersom virksomheten etableres etter at konsesjonen er gitt. TVRV mener at utgangspunktet må være at den nye virksomheten må tilpasse seg den etablerte virksomheten, og at det ikke foreligger noe kvalifisert behov for å endre vilkårene av hensyn til den nye virksomheten.

NVE mener at det foreligger et særlig tilfelle og et kvalifisert behov for endring. NVE konstaterer at vindkraftverkene er plassert i et område som er satt av til vinterbeite, og at dette også var tilfellet på konsesjonstidspunktene. Videre konstaterer vi at reinbeitedistrikt 14 Sállir/Kvaløya har beiterett i området i henhold til reindriftsloven. Dorvošnjárgga siida (DS) er del av dette reinbeitedistriktet og omfang og bruk av området er beskrevet i Distriktsplanen. Reindriften er dynamisk, og i dette ligger det blant annet at bruken av reindriftsområdene kan endre seg over tid. Det at overføringen av sidaandel til Risten Turi Aleksandersen og opprettelsen av DS skjedde i etterkant av NVEs konsesjonsvedtak, utelukker ikke at lovens vilkår om «særlig tilfelle» er oppfylt. Denne omstendigheten kan imidlertid, som TVRV også påpeker, være av betydning for den skjønsmessige vurderingen av om og hvilke vilkår som skal stilles.

Vindkraftverkene har også hatt andre virkninger på reindriften enn det man så for seg på konsesjonstidspunktene. I OEDs klagevedtak av 13.3.2020 i sak om godkjenning av MTA- og detaljplan, konstaterte departementet at planendringer og endringer i reindriftens bruk av området, har bidratt til at virkningene for reindriften har blitt større enn det man på konsesjonstidspunktet kunne se for seg. Vindkraftverkens faktiske virkninger for reindriften ble også vurdert som usikre under konsesjonsbehandlingen.

² Ot.prp.nr.43 (1989-1990) s. 96-97.

TVRV har også anført at det usikkert om reindriften til siidaen, uavhengig av vindkraftverket, i det hele tatt er bærekraftig, og at det i en slik situasjon er vanskelig å se hvilke allmenne interesser som skulle tilsi endring i vilkårene.

NVE finner det ikke dokumentert at reindriften ikke er bærekraftig. Hensynet til samiske interesser og utøvelse av reindrift, er etter NVEs syn allmenne interesser som kan begrunne omgjøring etter energiloven § 10-4 i denne saken.

Vi viser for øvrig til gjennomgangen av det rettslige grunnlaget i vårt varsel av 07.10.2022

NVEs vurdering av nytt vilkår om stans

NVE viser til vårt varsel av 7.10.2022 og mener fremdeles det er behov for et vilkår om stans. Vi mener at dagens konsesjonsvilkår for Kvittfjell vindkraftverk og Raudfjell vindkraftverk ikke er tilstrekkelig for å oppnå en god nok trygghet for reindriftsutøverne ved opphold i planområdet. NVE legger stor vekt på hensynet til sameksistens og reindriftsutøvernes sikkerhet ved samling av rein, og mener det er behov for å sette nytt vilkår om stans i anleggskonsesjonene. Dette kommer i tillegg til det gjeldende vilkåret om iskast.

I konsultasjon med DS den 09.11.2023, har DS gitt uttrykk for at stenging av enkeltturbiner med en ytre ramme på én ukes stans per turbin mellom november-april, vil være mer hensiktsmessig enn én ukes stans i desember. NVE varsler derfor at vi vurderer å omgjøre konsesjonene til Kvittfjell vindkraftverk og Raudfjell vindkraftverk ved å innta følgende vilkår:

«Konsesjonæren skal stanse enkeltturbiner i den utstrekning det er nødvendig for å sikre Dorvvošnjárgga siida en forsvarlig samling, flytting og gjeting av rein i planområdet. Stans i medhold av dette vilkåret skal ikke overstige 7 døgn per turbin per kalenderår. Plikten til å stanse enkeltturbiner forutsetter at konsesjonæren får beskjed fra Dorvvošnjárgga siida om hvilke turbiner det er nødvendig å stanse, minst 24 timer i forkant.

Eventuell avtale mellom konsesjonæren og Dorvvošnjárgga siida om alternativer til stans, går foran dette vilkåret om stans.»

I vårt tidligere varsel foreslo vi driftsstans for vindkraftverkene i sin helhet i inntil én uke i desember ved samling av rein. NVE mener at vilkåret som nå varsles er mindre inngripende enn forslaget i forrige varsel, og at det ikke vil gi uforholdsmessig høye kostnader for konsesjonæren. NVE ser at driftsstans kan oppfattes som et inngripende tiltak, men mener likevel at driftsstans for enkeltturbiner i inntil én uke per turbin kan pålegges konsesjonærene uten at det blir uforholdsmessig økonomisk tyngende. Etter NVEs beregninger vil én ukes stans, innebære et produksjonstap på om lag 0,07 % av den årlige totalproduksjonen pr. stengte turbin. Ved slik stans av 15 turbiner vil dette dermed utgjøre om lag 1 % av produksjonen i anlegget. Driftsstans etter det varslede vilkåret vil uansett bare være aktuelt i den utstrekning det er nødvendig av hensyn til sikkerheten for reindriftsutøverne som må oppholde seg i området under samling, flytting og gjeting.

Stansvilkåret innebærer heller ikke at enkeltturbiner nødvendigvis stanses i en hel sammenhengende uke.

Gjennomføring av driftsstans etter vilkåret forutsetter dialog mellom TVRV og DS om når det er behov for driftsstans, hvilke enkeltturbiner det er behov for å stanse, og hvor lenge det er behov for å stanse disse.

Dersom konsesjonær og DS senere inngår avtale om alternative løsninger til stans, går denne avtalen foran vilkåret om stans.

Oppsummering av NVEs foreløpige vurderinger

NVE legger vekt på reindriftsutøvernes sikkerhet ved samling av reinen i deres vinterbeiteområde og mener det er behov for nytt konsesjonsvilkår for Kvitfjell vindkraftverk og Raudfjell vindkraftverk. Se forslag til nytt vilkår over.

Vi mener det nye vilkåret er mindre inngripende enn opprinnelig forslag i varsel 07.10.2022 og ikke vil gi uforholdsmessig høye kostnader for konsesjonæren. Nytt vilkår settes av hensyn til samiske interesser og sikkerhet for reindriftsutøverne, og treffes i medhold av energiloven § 10-4.

Vilkåret forutsetter dialog mellom TVRV og DS om gjennomføringen av stansen.

Vi ber om tilbakemelding på dette varselet og den foreslåtte utformingen av vilkåret innen 28.10.2024.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Svein Grotli Skogen
fung. seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Kvaløya / Sallir reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 14, Troms - Reiulf Aleksandersen
Reinbeitedistrikt 14 Kvaløy - Risten Turi Aleksandersen
TROMSØ VIND AS
RAUDFJELL VIND AS

Kopimottakerliste:

TROMSØ KOMMUNE
Sametinget / Samediggi
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK
TROMS FYLKESKOMMUNE